

# บทที่ 1

## บทนำ

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษานับว่ามีความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาของท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ซึ่งการปฏิรูป หมายถึง การปรับเปลี่ยนให้ได้สิ่งที่ดีขึ้น สมบูรณ์ขึ้นกว่าเดิม การปฏิรูปการศึกษาจึงหมายถึงการปรับเปลี่ยนทางการศึกษาของประเทศไทยเพื่อให้คนไทยมีคุณภาพสูงขึ้นกว่าเดิม ทั้งถึงมากกว่าเดิมและมีประสิทธิภาพการบริหารสูงขึ้นกว่าเดิม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546ก : 1) และสาระสำคัญในคำชี้แจงประกอบของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสถานศึกษาไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา โดยตรง ส่งผลให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของรัฐที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาต้องทำหน้าที่บริหาร จัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการบริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการตามโครงสร้างใหม่ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่าการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก กล่าวคือ มีอำนาจในการบริหารจัดการด้าน การบริหารวิชาการ การบริหาร งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไปได้มากขึ้น ความเป็นอิสระและคล่องตัวขึ้นเพราะกฎหมายเกี่ยวกับระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของรัฐ ที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเป็นนิติบุคคล สถานศึกษาจึงสามารถจัดหาและระดมทรัพยากรมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาได้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันสถานศึกษาก็ต้องมีความรับผิดชอบทางกฎหมายเพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้แทนสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลรวมทั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องเข้าใจในอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาโดยเฉพาะการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเอื้อต่อการเรียนรู้ด้วย

ปัจจุบันหน่วยงานทางการศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการได้พยายามแก้ไขปัญหากับสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาโดยได้สอดแทรกสาระเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ซึ่งมีความเชื่อว่าความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการดูแลรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี จะมีส่วนช่วยเสริมสร้างความคิดและพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาขึ้นได้ และถ้าสถานศึกษาสะอาด ร่มรื่น วัสดุอุปกรณ์ อาคารเรียน ห้องเรียน ได้รับการดูแลอย่างสม่ำเสมอ ให้มีความพร้อมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ย่อมทำให้ผู้เรียนเป็นคนละเอียดอ่อน จิตใจแจ่มใส เรียบง่าย ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องพยายามให้เกิดกับตัวผู้เรียน (สันสนีย์

บุญเต็ม. 2545 : 5) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญในการให้ความรู้ สร้างจิตสำนึกที่ดีและเป็นທີ່ที่ผู้เรียนต้องไปใช้ชีวิตอยู่วันละหลายชั่วโมง ตลอดเวลาที่ผู้เรียนอยู่ในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาจะซึมซับเข้าไปอยู่ในตัวผู้เรียน (สมชาย จำปานิล. 2545 : 1-2) ดังนั้นสถานศึกษาต้องจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน โดยอาศัยบุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการและสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ที่เชื่อว่า การกระทำของมนุษย์เกิดจากอิทธิพลของสภาพแวดล้อมภายนอก พฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งถ้าสถานศึกษานำหลักของทฤษฎีดังกล่าวมาปรับใช้ในสถานศึกษา โดยจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและบริเวณอาคารเรียนของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้แล้วผู้เรียนก็จะเกิดการตื่นตัวต่อการเรียนรู้และนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

ในการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กนั้นมีแนวปฏิบัติให้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาหลายประการ เช่น 1) ต้องดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาตามตัวบ่งชี้ของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ประชาชนว่าบุตรหลานจะได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะมาตรฐานด้านผู้บริหารนั้น ผู้บริหารในสถานศึกษาต้องบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีสภาพแวดล้อมที่สะอาดร่มรื่นเอื้อต่อการเรียนรู้ มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2547 : 8-11) 2) ต้องดำเนินการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงปลอดภัยเหมาะสมและเอื้อประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องติดตามตรวจสอบและประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546ก : 19) และ 3) ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 15) ดังนั้นสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับแนวปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างสูงสุด

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาผลจากการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษา ซึ่งสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 7 (เขตตรวจราชการที่ 10 และ 12) กระทรวงศึกษาธิการ ได้สรุปผลไว้ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขนาดเล็ก จำนวน 1,713 แห่งนั้นพบว่ามีปัญหาหลายประการ (สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจ  
ที่ 7. 2548 : ออนไลน์) ได้แก่

1. อาคารเรียน ห้องเรียน ขำรุดทรุดโทรม ก่อสร้างมานานไม่มีการซ่อมแซม
2. ขาดผู้สอนที่มีความชำนาญเชี่ยวชาญเฉพาะสาระการเรียนรู้ที่สำคัญ เช่น ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
3. สถานศึกษาชั้นพื้นฐานขนาดเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตกันดาร แห้งแล้ง ขาดคน  
ผู้สอนย้ายออกบ่อย ส่งผลให้มีผู้สอนไม่ครบชั้นเรียน
4. งบประมาณด้านส่งเสริมวิชาการจำกัด ต้องใช้งบส่วนตัวของผู้สอนจัดทำสื่อและ  
นวัตกรรมทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
5. ผู้บริหารขาดขวัญกำลังใจ รอโอกาสที่จะย้ายออกไปยังสถานศึกษาที่มีความพร้อมกว่า  
จากผลสรุปการประชุมของคณะผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาระดับ  
คุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการ  
จำเป็นของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานขนาดเล็ก เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2548 พบสภาพปัญหาและความ  
ต้องการหลายด้าน เช่น การขาดแคลนบุคลากร ผู้สอนมีไม่ครบชั้น ผู้สอนมีภารกิจหลายด้าน ภาระ  
งานซ้ำซ้อนแต่ผู้ปฏิบัติมีจำกัด อาคารเรียนชำรุดเสียหาย ต้องการบรรจุตำแหน่งนักการภารโรง  
ไม่ได้รับความเป็นธรรมในการจัดสื่อการเรียนรู้อุปกรณ์และด้านเทคโนโลยีไม่เพียงพอ การ  
ใช้นโยบายรวมชั้นเรียน ส่งผลต่อการปรับตัวของผู้สอน และผู้สอนขาดทักษะในการใช้สื่อที่เป็น  
เทคโนโลยีสมัยใหม่ จากเหตุดังกล่าวสรุปได้ว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐานขนาดเล็ก มีปัญหาด้าน  
บุคลากรและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานขนาดเล็กหลายด้านไม่เอื้อต่อการจัด  
กิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน จึงต้องเร่งแก้ปัญหา

จากการที่ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลห้องเรียนในสารสนเทศของสถานศึกษาและลงพื้นที่สำรวจ  
และสังเกตสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนของสถานศึกษาที่ใช้เป็นกรณีศึกษาวิจัย  
พบว่า มีข้อจำกัดที่สอดคล้องกันหลายประการ กล่าวคือ อาคารเรียนเป็นอาคารไม้ ก่อสร้างมาหลาย  
สิบปี บางส่วนมีสภาพทรุดโทรม เนื่องจากเป็นอาคารเก่า ผ่านการใช้งานมายาวนาน สื่อและอุปกรณ์  
ประจำห้องเรียนมีจำนวนน้อย มีมุมแสดงผลงานของผู้เรียนเพียงบางชั้นเรียน และพบเอกสาร  
ประจำห้องเรียนเพียงบางส่วน สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน มีป้ายชื่อชั้นเรียนและป้ายชื่อผู้สอน  
ไม่เป็นปัจจุบัน ป้ายสถิติการมาเรียนในชั้นเรียนไม่ถูกต้อง ป้ายข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ มีจำนวน  
น้อยและข่าวสารบางส่วนขาดหายไป ผู้วิจัยได้สอบถามปัญหาอื่น ๆ กับผู้บริหารสถานศึกษาและ  
ผู้สอนยังพบว่า สถานศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เพราะขาด

บุคลากรในการดูแลรักษา ขาดงบประมาณสนับสนุน ปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมและผลการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเหตุดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาไม่เอื้อต่อการเรียนรู้เท่าที่ควร

ปัจจุบันสถานศึกษาจะเน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพเฉพาะการรักษาความสะอาด ห้องเรียนและบริเวณอาคารเรียนเป็นหลัก และการจัดสภาพแวดล้อมทางจิตสังคมจะเน้นเรื่อง การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่ยากจนและขาดสน บุคลากรส่วนใหญ่ของสถานศึกษาจะพยายามคงสิ่งที่เป็น สภาพแวดล้อมอยู่เดิมไว้ ไม่ได้ปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มเติมใหม่เท่าที่ควร และจากการสอบถาม ผู้บริหารสถานศึกษา ยังพบข้อมูลที่สอดคล้องกัน คือ บุคลากรในสถานศึกษาไม่มีตัวอย่างหรือ รูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติ ดังนั้นถ้าสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ไม่มีและไม่ใช้รูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทที่เป็นอยู่จริงแล้ว ในอนาคตสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาทางด้านกายภาพและทางด้านจิตสังคม ซึ่งเป็น สภาพแวดล้อมที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก็จะส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาและ ทำให้การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดปัญหามากยิ่งขึ้นไปอีก

จากหลักการปฏิบัติ ข้อมูลปฏิบัติและข้อจำกัดดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นได้ว่าสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ต้องพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาอย่างเร่งด่วน โดยระดมความคิดเห็นเพื่อหาข้อยุติร่วมกันจากบุคลากรทุกฝ่าย จัดทำรูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กให้สอดคล้องกับบริบทที่เป็นจริงและศึกษาผลของการใช้รูปแบบ ดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ ที่มีบริบทคล้ายคลึง กันก็จะสามารถนำไปปรับใช้และพัฒนาหน่วยงานของตนเองในโอกาสต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น (Needs) ในการจัดสภาพแวดล้อม ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก
2. เพื่อสร้างและพัฒนา รูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดเล็ก ตามศักยภาพของสถานศึกษาที่จะพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้แก่ผู้เรียน
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก
4. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดเล็ก

### ความสำคัญของการวิจัย

1. ในการวิจัยในครั้งนี้ช่วยให้ได้ทราบข้อมูลที่ชัดเจน ในการพัฒนาและกำหนดแนวทางเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กให้เอื้อต่อการเรียนรู้แก่ผู้เรียน
2. ผลของการวิจัยในครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้แก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

### ขอบเขตการวิจัย

#### 1. หน่วยในการวิเคราะห์ /หน่วยในการศึกษา

1.1 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กที่ใช้เป็นกรณีศึกษาวิจัย ได้แก่ โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีวงค์ และโรงเรียนวัดลาดระโห่ง ซึ่งเลือกแบบเจาะจง เพราะสถานศึกษาดังกล่าว มีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ด้านจำนวนบุคลากร ด้านงบประมาณและด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาแต่มีผู้บริหารสถานศึกษาและครูสอนที่มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน มีชุมชนที่เข้มแข็งให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีบุคลากรที่ให้ข้อมูลได้มากและตรงประเด็นที่ต้องการศึกษา

1.2 มุ่งสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้

1.3 รูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กใช้แนวคิดจากการสนทนากลุ่มและการประชุมวิพากษ์ คณะผู้เข้าร่วมประกอบด้วย ผู้วิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษา จากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก

1.4 การประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กใช้การประเมินแบบการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก

#### 2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กที่ใช้เป็นกรณีศึกษาวิจัย

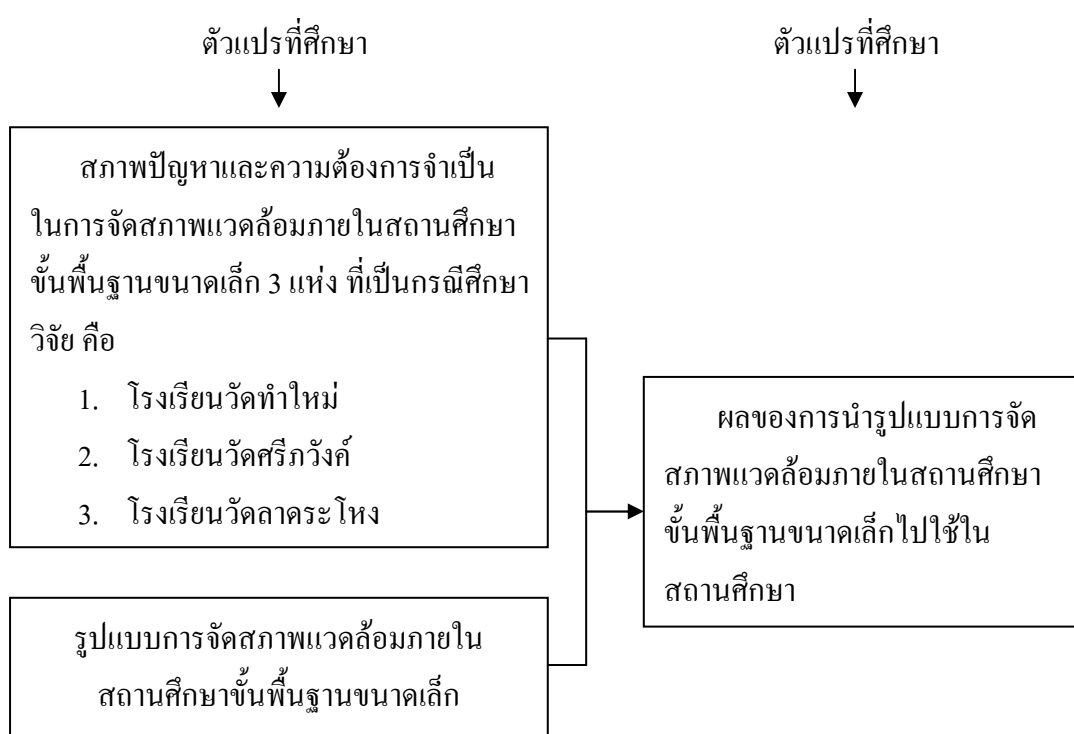
2.2 รูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กทางด้านกายภาพและทางด้านจิตสังคม

2.3 ผลของการนำรูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กไปใช้ในสถานศึกษา

### 3. กรอบความคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและร่วมวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กกับบุคลากรของสถานศึกษา ผลสรุปให้มีการสร้าง มีการทดลองใช้และการศึกษาผลของการใช้รูปแบบการดังกล่าวในสถานการณ์จริง 2 ด้าน คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางจิตสังคมภายในสถานศึกษา

จากแนวทางดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบความคิดดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

#### นิยามคำสำคัญเชิงปฏิบัติการ

1. สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก หมายถึง ข้อค้นพบที่เกิดจากการศึกษาและการร่วมสนทนากลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน ผู้วิจัยและกรรมการสถานศึกษา โดยครอบคลุม

1.1 สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา หมายถึง สิ่งที่อยู่ในสถานศึกษา ทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและสิ่งที่ได้กระทำขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อผู้อยู่อาศัย

1.2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง สภาพภายในสถานศึกษา เช่น สภาพอาคารเรียน ห้องเรียนและวัสดุครุภัณฑ์ เป็นต้น

1.3 สภาพแวดล้อมทางจิตสังคมภายในสถานศึกษา หมายถึง สิ่งที่มีผลกระทบต่อบุคคลในด้านความรู้สึก ความยินดี ค่านิยมของผู้เรียน เช่น การสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน กฎระเบียบและแนวปฏิบัติของสถานศึกษา เป็นต้น

2. รูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก หมายถึง ขั้นตอนและแบบแผนในการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก

3. ผลของการนำรูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาขนาดเล็กไปใช้ในสถานศึกษา หมายถึง ผลในด้านความพึงพอใจที่มีต่อการทดลองใช้รูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก

4. สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ใช้เป็นกรณีศึกษาวิจัย ได้แก่ โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีภวังค์ และโรงเรียนวัดลาดระโห่ง